

LIETUVOS RESPUBLIKOS POZICIJA
EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISME NAGRINĖJAMOJE BYLOJE *SKONIS IR*
***KVAPAS*, C-674/19**

Byloje *Skonis ir kvapas*, C-674/19, keliami klausimai

Byla C-674/19 Europos Sąjungos Teisingumo Teisme (toliau – Teisingumo Teismas) nagrinėjama pagal Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) 2019 m. rugsėjo 4 d. nutartimi pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl 2011 m. birželio 21 d. Tarybos direktyvos 2011/64/ES dėl akcizų, taikomų apdorotam tabakui, struktūros ir tarifų ir 1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo nuostatų išaiškinimo. Konkrečiai, Teisingumo Teismo prašoma atsakyti į šiuos klausimus:

1) ar 2011 m. birželio 21 d. Tarybos direktyvos 2011/64/ES dėl akcizų, taikomų apdorotam tabakui, struktūros ir tarifų 2 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad vandens pypkių tabakas, koks yra nagrinėjamas šioje byloje (t. y. kurį sudaro tabakas (iki 24 proc.), cukraus sirupas, glicerinas, aromatinės medžiagos ir konservantas) laikytinas „iš dalies pagamintas ne iš tabako, bet iš kitų medžiagų“ šios nuostatos taikymo tikslais?

2) ar Direktyvos 2011/64/ES 5 straipsnio 1 dalis, įskaitant atvejus, kai ji skaitoma kartu su šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalimi, turi būti aiškinama taip, kad, kai skirtame rūkyti mišinyje – vandens pypkių tabake (nagrinėjamu atveju - ginčo produkte) – esantis tabakas atitinka Direktyvos 2011/64/ES 5 straipsnio 1 dalyje nurodytus kriterijus, visas toks mišinys laikytinas rūkomuoju tabaku, neatsižvelgiant į kitas jame esančias medžiagas?

3) neigiamai atsakius į antrąjį klausimą, ar Direktyvos 2011/64/ES 2 straipsnio 2 dalis ir (ar) 5 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad rūkomuoju tabaku šios direktyvos taikymo tikslais laikomas visas toks, koks yra nagrinėjamas šioje byloje, ginčo produktas, pagamintas sumaišius susmulkintą tabaką su kitomis skystomis ir įprastai smulkiomis medžiagomis (cukraus sirupu, glicerinu, aromatinėmis medžiagomis ir konservantu)?

4) neigiamai atsakius į antrąjį klausimą ir teigiamai atsakius į pirmąjį bei trečiąjį klausimą, ar 1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros

bei dėl Bendrojo muitų tarifo, iš dalies pakeisto 2011 m. rugsėjo 27 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 1006/2011, 2012 m. spalio 9 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 927/2012, 2013 m. spalio 4 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 1001/2013 ir 2014 m. spalio 16 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 1101/2014, I priede pateiktos Kombinuotosios nomenklatūros nuostatos dėl 2403 pozicijos turi būti aiškinamos taip, kad „tabako pakaitalais“ nelaikomos tokios vandens pypkių tabako sudedamosios medžiagos, kaip (1) cukraus sirupas, (2) aromatinės medžiagos ir (ar) (3) glicerinas?

Pagrindinėje byloje nustatytos faktinės aplinkybės

Pagrindinėje byloje nagrinėjamas pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „*Skonis ir kvapas*“ (toliau – ir pareiškėjas, Bendrovė) apeliacinis skundas dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2018 m. birželio 7 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo skundą atsakovui Muitinės departamentui prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – ir Muitinės departamentas, atsakovas), trečiajam suinteresuotam asmeniui Vilniaus teritorinei muitinei (toliau – Vilniaus TM) dėl sprendimų panaikinimo.

Byloje nagrinėjamas mokestinis ginčas kilo dėl Vilniaus TM 2017 m. rugpjūčio 23 d. supaprastinto patikrinimo ataskaitos (toliau – ir Ataskaita), kuria pareiškėjui, be kita ko, buvo papildomai apskaičiuota ir nurodyta sumokėti 1 308 750,28 eurų akcizo, 274 837,74 eurų importo pridėtinės vertės mokesčio (toliau – ir importo PVM), 512 513 eurų akcizo ir 43 532 eurų importo PVM delspinigius bei skirta 158 359 eurų bauda.

Byloje nustatyta, kad pareiškėjas 2012–2015 metais į Lietuvos Respubliką įvežė įvairius kiekius vandens pypkių tabako – į 50 ar 250 gramų svorio pakuotes supakuotus tabako gaminius, kuriuos sudarė tabakas (iki 24 proc.), cukraus sirupas (47 proc.), drėkinamoji medžiaga glicerinas (27 proc.), aromatinė medžiaga (2 proc.) ir konservantas kalio sorbatas (mažiau nei 1 g viename kg) (toliau – ir ginčo produktas).

Ginčo produktas – vandens pypkių tabakas – pareiškėjo buvo platinami ir vartotojų įsigijami kaip rūkyti skirtas tabako gaminys. Šis produktas skirtas naudoti vandens pypkėse, o įkvėpti skirti dūmai išgaunami jį (ginčo produktą) deginant ar kaitinant, t. y. įkvepiami dūmai susiformuoja smilkstant visoms ginčo produktą sudarančioms dalims (medžiagoms) vienu metu; aptariamas gaminys galėjo būti rūkomas toks koks yra, jame esantys cukraus sirupas, tabakas ir aromatinės medžiagos iš esmės skirtos suteikti tam tikrą skonį dūmams.

Vilniaus TM, patikrinusi pareiškėjo pateiktas elektronines importo deklaracijas, nustatė, kad pareiškėjas nurodė (deklaravo) ginčo produktų svorį (*neto*), kuris neatitiko sąskaitose ir pakavimo dokumentuose nurodytų duomenų – pareiškėjas deklaravo ne visą ginčo produkto, o tik jame esančio tabako, t. y. vienos iš sudėtinių dalių, svorį (*neto*). Ginčijamoje Ataskaitoje Vilniaus TM vadovavosi tuo, kad akcizu apmokestinamu rūkomuoju tabaku laikomas visas ginčo produktas, o ne tik jame esantis tabakas. Skundą dėl šio Vilniaus TM sprendimo nagrinėjęs Muitinės departamentas 2017 m. lapkričio 14 d. sprendimu patvirtino Ataskaitą. Nesutikdamas su mokesčių administratorių sprendimais ir, be kita ko, manydamas, kad akcizu turi būti apmokestintas ne visas ginčo produktas, o tik jame esantis tabakas, pareiškėjas juos apskundė Mokestinių ginčų komisijai prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – MGK), kuri paliko nepakeistas Ataskaitoje apskaičiuotas ir nurodytas sumokėti mokesčių sumas. Mokestinį ginčą dėl vietos mokesčių administratoriaus, atsakovo ir Komisijos sprendimų nagrinėjęs Vilniaus apygardos administracinis teismas paliko šiuos sprendimus nepakeistus.

Bylos reikšmė Lietuvai ir pagrindiniai motyvai, dėl kurių teikiama Lietuvos Respublikos pozicija

Pirma, vadovaujantis 2004 m. sausio 9 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 21 patvirtintų Europos Sąjungos reikalų koordinavimo taisyklių (2018 m. gruodžio 27 d. nutarimo Nr. 1375 redakcija) 119.2 punktu, Lietuvos Respublikos pozicija turi būti rengiama, kai Lietuvos Respublikos teismas kreipiasi į Europos teisminę instituciją dėl prejudicinio sprendimo Europos Sąjungos teisės aiškinimo ir taikymo klausimais, kaip yra šiuo atveju.

Antra, prognozuojamo sprendimo šioje byloje poveikis Lietuvos Respublikos interesams įvertintas pagal 2016 m. gegužės 10 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Europos Sąjungos komisijos protokoliniu sprendimu Nr. 239 patvirtintą Pavyzdinį Europos Sąjungos Teisingumo Teisme svarstomų bylų svarbos Lietuvai nustatymo kriterijų ir Lietuvos Respublikos pozicijos formulavimo gairių sąrašą (toliau – Sąrašas). Nustatyta, kad dalyvauti ir teikti poziciją šioje byloje tikslinga, kadangi būsimas sprendimas gali turėti poveikį Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose įtvirtintam reguliavimui (Sąrašo 3 punktas), būsimas sprendimas Teisingumo Teismo nagrinėjamoje byloje gali turėti reikšmingos įtakos valstybės finansams (Sąrašo 5 punktas; nagrinėjama byla susijusi su daugiau kaip 1,5 mln. eurų mokestiniais įsipareigojimais Lietuvos Respublikai) ir būsimas sprendimas Teisingumo Teismo nagrinėjamoje byloje gali turėti poveikį

Lietuvos institucijų ir įstaigų nusistovėjusiai ES teisės aktus įgyvendinančių nacionalinės teisės aktų taikymo (viešojo administravimo) praktikai (sprendimams) (Sąrašo 9 punktą).

Teisingumo Teismo sprendimu byloje *Skonis ir kvapas*, C-674/19 bus išaiškintos Europos Sąjungos teisės aktų nuostatos, keliančios taikymo problemas ir neaiškumus Lietuvos Respublikos teismams ir mokesčių administratoriams. Teisingumo Teismui pateikus paaiškinimus dėl rūkomojo tabako sąvokos Direktyvos 2011/64/ES taikymo srityje bus užtikrintas didesnis teisinis aiškumas ir veiksmingesnis apmokestinimą akcizais reglamentuojančių teisės aktų taikymas.

Lietuvos Respublikos pozicijos derinimas

2019 m. spalio 14 d., naudojantis Lietuvos narystės Europos Sąjungoje informacinės sistemos (LINESIS) Europos Sąjungos teismų posisteme, apie šią bylą informuotos Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija.

2019 m. lapkričio 8 d. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijoje įvyko Europos Sąjungos teismų darbo grupės posėdis, kuriame dalyvavo Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento atstovai. Posėdyje bendru sutarimu suformuota pozicija bei siūlomi atsakymai į Teisingumo Teismui pateiktus klausimus. Lietuvos Respublikos Vyriausybės positarime pritarus dalyvavimui byloje *Skonis ir kvapas*, C-674/19, pagal parengtą poziciją, Teisingumo ministerijos Europos teisės departamentas, bendradarbiaudamas su Finansų ministerija, Muitinės departamentu ir Valstybine mokesčių inspekcija, parengs rašytines pastabas.

Lietuvos Respublikos pozicija ir pagrindiniai palaikomi teiginiai

Lietuvos Respublikos rašytinėse pastabose byloje *Skonis ir kvapas*, C-674/19 Teisingumo Teismui pateiktais klausimais bus laikomasi toliau nurodytos pozicijos.

Dėl 1 klausimo. Teisingumo Teismui pateiktu pirmuoju klausimu teiraujamasi, ar ginčo produktas laikytinas produktu, kuris yra iš dalies pagamintas ne iš tabako, bet iš kitų medžiagų

Direktyvos 2011/64/ES 2 straipsnio 2 dalies taikymo tikslais. Taigi, šiuo klausimu iš esmės siekiama išsiaiškinti, ar ginčo produktas patenka į Direktyvos 2011/64/ES taikymo sritį ir atitinkamai yra laikytinas apdorotuoju tabaku, kuriam taikomi Direktyvoje 2011/64/ES numatyti bendrieji akcizo struktūros ir tarifo derinimo principai.

Atsakant į pirmąjį klausimą bus laikomasi pozicijos, kad Direktyvos 2011/64/ES 2 straipsnio 2 dalies nuostatos aiškinamos taip, jog ginčo produktas laikytinas produktu, kuris yra iš dalies pagamintas ne iš tabako, bet iš kitų medžiagų, ir kuris priskirtinas rūkomajam tabakui, jeigu tenkinami Direktyvos 2011/64/ES 5 straipsnio 1 dalies a punkto kriterijai. Tokią poziciją patvirtina sisteminis Direktyvos 2011/64/ES nuostatų aiškinimas ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje pateikiami aktualių Direktyvos 2011/64/ES nuostatų išaiškinimai.

Dėl 2 ir 3 klausimų. Teisingumo Teismui pateikti antrasis ir trečiasis klausimai vertintini kaip papildomi pirmojo klausimo atžvilgiu. Nurodytais klausimais iš esmės siekiama išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/64/ES 2 straipsnio 2 dalies ir 5 straipsnio 1 dalies a punkto nuostatos aiškinamos taip, kad, sprendžiant dėl priskyrimo rūkomajam tabakui, ginčo produktas turi būti vertinamas, kaip visuma, ar vis dėlto turėtų būti atliekamas atskirų ginčo produkto sudedamųjų dalių vertinimas.

Atsakant į šiuos klausimus bus laikomasi pozicijos, kad vadovaujantis Direktyvos 2011/64/ES tikslais, sisteminė jos nuostatų analizė ir Teisingumo Teismo praktikoje pateikiamais išaiškinimais, Direktyvos 2011/64/ES 2 straipsnio 2 dalies ir 5 straipsnio 1 dalies a punkto nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad sprendžiant, ar produktas priskirtinas rūkomojo tabako kategorijai, turi būti vertinamas produktas, kaip visuma, o ne atskiros produktą sudarančios sudedamosios dalys.

Dėl 4 klausimo. Šis klausimas yra sąlyginio pobūdžio ir priklauso nuo siūlomų atsakymų į pirmąjį, antrąjį bei trečiąjį klausimus. Siūlomuose atsakymuose į pirmąjį, antrąjį ir trečiąjį klausimus teigiant, kad Direktyvos 2011/64/ES 2 straipsnio 2 dalies ir 5 straipsnio 1 dalies a punkto nuostatų taikymo tikslais reikia vertinti ginčo produkto, kaip visumos, o ne atskirų jo sudedamųjų dalių atitiktį rūkomojo tabako kriterijams, nėra būtina atskirų ginčo produkto sudedamųjų medžiagų klasifikuoti pagal 1987 m. liepos 23 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2658/87 dėl tarifų ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitų tarifo I priede išdėstytą Kombinuotąją nomenklatūrą (toliau – Kombinuotoji nomenklatūra). Todėl, siekiant išlaikyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pozicijos nuoseklumą, siūlyti atsakymą į ketvirtąjį klausimą nėra tikslinga.

Tuo atveju, jei bylos C-674/19 nagrinėjimo eigoje Teisingumo Teismas paprašytų išreikšti poziciją ir ketvirtuoju klausimu (pavyzdžiui, vykstant žodinei proceso daliai), būtų nurodoma, kad, vadovaujantis Teisingumo Teismo praktikoje pateiktais išaiškinimais, Kombinuotosios

nomenklatūros nuostatos negali turėti įtakos ginčo produkto priskyrimui prie rūkomojo tabako kategorijos Direktyvos 2011/64/ES taikymo tikslais, nes Direktyvoje 2011/64/ES apibrėžiant apdorotąjį tabaką, kuris patenka į jos taikymo sritį, nepateikiamos nuorodos į Kombinuotąją nomenklatūrą.

Lietuvos Respublikos pozicijos rengėjai

Lietuvos Respublikos poziciją byloje *Skonis ir kvapas*, C-674/19, parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Europos teisės departamento Atstovavimo ES teismuose skyriaus vedėja Vytautė Kazlauskaitė-Švenčionienė (tel.: 2662925, el. paštas: vytaute.kazlauskaite@tm.lt).

2019-11-28